

KURT WAGNER

DE STRIJD OM HET VOGELTJE

**MUSK, JACK DORSEY EN HET GEVECHT
OM TWITTER**

Vertaald door Jasper Velzeboer

VOLT

Amsterdam · Antwerpen

INHOUD

Noot van de auteur 9

Inleiding 11

DEEL 1: TWITTER 1.0

1 Jack is back 20

2 #itsjustfuckingus 41

3 @realDonaldTrump 60

4 In gesprek over Rose McGowan 77

5 #OneTeam, deel 1 87

DEEL 2: DE VLEUGELS UIT

6 Afrika 94

7 #OneTeam, deel 2 116

8 Elliott 122

9 Go big or go home 140

10 Trump in de ban 155

11 Jack de maxi 167

DEEL 3: DE STRIJD OM TWITTER

12 Is Twitter stervende? 186

13 @elonmusk 204

14 Deal op pauze 221

15 Twitter versus Elon R. Musk 243

DEEL 4: TWITTER 2.0

16	Laat die wastafel binnen	260
17	Thermonucleair	283
18	Twitter-blues	302
19	Vox populi, vox dei	324
	Conclusie	345
	Woord van dank	355
	Over de auteur	359
	Noten	361

NOOT VAN DE AUTEUR

Dit boek is gebaseerd op gesprekken en interviews met meer dan honderdvijftig mensen, onder wie meer dan honderdvijftien die bij Twitter gewerkt hebben of het bedrijf hebben geadviseerd. Bijna iedereen die ik interviewde wilde anoniem blijven om vrij te kunnen spreken, en hoewel ik de meeste bronnen niet bij naam kan noemen, gaat het om betrokkenen uit vrijwel alle verschillende fasen van de bedrijfsgeschiedenis, inclusief directeurs, managers en bestuurders. Op het moment van schrijven, december 2023, zijn veel oud-medewerkers nog in een juridische strijd verwikkeld met Twitter of Elon Musk, wat hen minder bereidwillig maakte om onder hun eigen naam geciteerd te worden.

Dat ik jarenlang als journalist verslag heb gedaan over Twitter voordat ik dit boek besloot te schrijven heeft me ook zeker geholpen. Ik heb in totaal tientallen uren naar openbaar beschikbare interviews geluisterd en gekeken met mensen die in het verhaal voorbijkomen, en honderden pagina's aan juridische stukken, financiële rapporten en interne e-mails en presentaties gelezen.

Ondanks herhaaldelijke pogingen om ze te bereiken heeft zowel Jack Dorsey als Elon Musk ervoor gekozen niet aan dit boek mee te werken.

Ik ben iedereen dankbaar die me het vertrouwen heeft gegeven om dit verhaal te vertellen.

INLEIDING

Op 25 april 2022, de dag dat Jack Dorsey Twitter uiteindelijk verkocht aan de rijkste persoon ter wereld, opende hij Tidal, de muziekstreamingdienst die hij voor bijna driehonderd miljoen dollar van Jay-Z had overgenomen, en zette keihard het Radiohead-nummer 'Everything in Its Right Place' op.¹

Een moment was aangebroken waarover hij al jaren aan het nadenken was. Niet omdat hij zo graag van Twitter af wilde. Integendeel zelfs. Dorsey was altijd gek geweest op het bedrijf en had vanaf het allereerste begin geknokt om betrokken te blijven, ook wanneer anderen hem eruit probeerden te werken. Maar Twitter was uitgegroeid tot iets waar Dorsey droevig van werd. Het platform was in 2006 opgericht en bedoeld als simpele manier om in maximaal honderdveertig karakters te delen wat je aan het doen was. Vrijwel direct viel Twitter echter in een valkuil waarvoor Dorsey als medeoprichter en eerste CEO tenminste deels zelf verantwoordelijk was. Terwijl het product groeide en steeds meer gebruikers binnenhaalde, nam het achterliggende bedrijf ook steeds meer werknemers in dienst, opende het nieuwe kantoren en nam het honderden miljoenen dollars van durfkapitalisten aan om de groei op gang te houden. In 2013 ging Twitter, Inc. naar de beurs en liet het zich noteren op de New York Stock Exchange, zodat het voortaan meedeed aan de eindeloze race om steeds meer geld voor steeds meer beleggers te verdienen. Dat deel van het Twitter-verhaal is niet uniek. Allerlei soorten bedrijven nemen durfkapitaal aan en gaan naar de

beurs. Het was hoe ondernemingen groot werden, vooral in de competitieve en lucratieve wereld van Silicon Valley. En het was hoe een hoop mensen een fortuin verdienden, inclusief Dorsey zelf.

Wat Dorsey droevig maakte was zijn heilige overtuiging dat Twitter niet thuishoorde in de ratrace van Wall Street. Twitter had het potentieel om meer te zijn dan gewoon een winstmachine; het diende als ‘wereldwijd bewustzijn’, een direct lijntje naar de manier waarop mensen dachten, communiceerden en problemen oplosten. Twitter bood in hapklare tekstbrokken een afspiegeling van de mensheid en verspreidde nieuws sneller over het internet dan welk platform ook. In sommige opzichten was het een uniek fenomeen.

In de loop der tijd begon Wall Street dat te ondermijnen – of in elk geval in de ogen van Dorsey. Dat Twitter als bedrijf opereerde betekende dat het adverteerders tevreden moest stellen door dingen te factchecken en tweets eruit te filteren waar mensen zich aan stoorden. En het betekende ook dat er rekening gehouden moest worden met wetgevers, die Twitter nogal eens onder druk zetten of probeerden voor te schrijven wat het wel en niet mocht doen. Had Dorsey een tijdmachine gehad, dan had hij kunnen terugreizen naar 2006 om Twitter vorm te geven als internetprotocol, een technologische basislaag waarop iedereen naar eigen inzicht dingen kon bouwen, zoals ook op het wereldwijde web gebeurde. In het alternatieve universum van Dorsey zou er helemaal geen ‘bedrijf’ zijn dat aandeelhouders onder druk konden zetten, en geen ‘eigenaar’ die verantwoordelijk was voor onmogelijke beslissingen, zoals welke posts al dan niet bestaansrecht hadden. In Dorseys ogen was de grote oerzonde de stap van idee naar bedrijf geweest. Van niets in zijn leven had hij zoveel spijt.²

Dat was waarom Dorsey zo blij was op maandag 25 april 2022. Een van zijn idolen, Elon Musk, zou Twitter voor vierenviertig miljard dollar overnemen en het uit de klauwen van Wall Street bevrijden door het van de beurs te halen. Musk wilde Twitter toevoegen aan zijn groeiende collectie bedrijven

die de wereld moesten veranderen, waaronder de elektrische autofabrikant Tesla en het ruimtevaartbedrijf SpaceX. Als rijkste man ter wereld beweerde hij de financiële kant van het verhaal onbelangrijk te vinden; hij zette in op 'maximaal vertrouwen en brede inclusiviteit' en wilde Twitter tot een bolwerk voor de vrijheid van meningsuiting maken dat meehielp om de wereldbeschaving in stand te houden, zoals ook Tesla dat moest doen door fossiele brandstoffen overbodig te maken, en SpaceX door de mens in een interplanetaire soort te veranderen. 'Des te meer we het vertrouwen in Twitter als openbaar platform kunnen vergroten,' aldus Musk, 'des te minder gevaar onze beschaving loopt.'³

Musk had het in Dorseys ogen allemaal. Niet alleen vond hij Twitter van belang voor de hele mensheid, maar hij was zelf ook nog eens een enthousiast twitteraar. Hij begreep alle grillen en nuances die Twitter zo'n geweldig platform maakten. 'Ik vind niet dat iemand de eigenaar of baas van Twitter hoort te zijn,' tweette Dorsey op de dag dat de deal aangekondigd werd. 'Maar bij het oplossen van het probleem dat Twitter als een bedrijf opereert, is Elon de enige oplossing die ik vertrouw. Ik vertrouw op zijn missie om het licht van het bewustzijn verder te doen stralen.'⁴

Musks beslissing om Twitter te kopen kwam niet zomaar uit het niets. Dorsey had hem wekenlang aangemoedigd om zich met het bedrijf te bemoeien, waarbij hij zowel in het openbaar als achter de schermen de raad van bestuur^{*} had

* NOOT VAN DE VERTALER. Bij bedrijven in Engelstalige landen is doorgaans sprake van één enkele *board of directors*, die de functies van een 'raad van bestuur' en 'raad van commissarissen' in zich verenigt. De leden van zo'n raad houden zich niet noodzakelijk bezig met de alledaagse leiding van het bedrijf; er wordt in dat verband wel onderscheid gemaakt tussen *executive directors* en *non-executive directors*, waarbij de laatste groep zich eerder op de bredere strategie richt. In dit boek is gekozen om 'board of directors' te vertalen als 'raad van bestuur' en de leden simpelweg 'bestuurders' te noemen, al moet in gedachten worden gehouden dat deze termen niet geheel hetzelfde betekenen als bij een Nederlands bedrijf.

bekritiseerd en betoogd had dat Twitter een privébedrijf moest worden om de doelen te behalen. Musk was het daar duidelijk mee eens, en na een ‘verkopersvriendelijk’ bod was hij het bedrijf net zo lang blijven pushen tot het van hem was.

Vier minuten na de officiële bekendmaking stuurde Dorsey zijn vriend een privéberichtje. ‘Bedankt ♥’ schreef hij. ‘Eigenlijk heb ik gewoon je advies opgevolgd!’ schreef Musk terug. ‘Dat weet ik, en ik waardeer je,’ antwoordde Dorsey. ‘Dit is de juiste en enige weg vooruit. Ik zal al het nodige blijven doen om er een succes van te maken.’⁵

Twitter wordt vaak in één adem genoemd met andere grote internetbedrijven als Google, Amazon, Apple en Meta. En in sommige opzichten is dat terecht. Twitter heeft op sociaal en cultureel gebied jarenlang zo’n enorme invloed gehad dat het een plekje verdient te midden van de techgiganten. Halverwege 2022, het jaar dat Elon Musk het kocht, had Twitter bijna 240 miljoen dagelijkse gebruikers – niet meer dan een fractie van de wereldbevolking, maar toch waren tweets een alomtegenwoordig fenomeen. Ze kwamen in beeld tijdens het tv-journaal, werden afgedrukt door kranten en tijdschriften, en werden voorgelezen door radiozenders. Als er iets gebeurde op Twitter, bereikte dat doorgaans het grote publiek.

Jarenlang wist Twitter veel te doen met relatief weinig. Het zorgde voor aardverschuivingen op cultureel en politiek gebied. Het was een belangrijke nieuwsbron tijdens de reeks opstanden in het Midden-Oosten die bekend kwamen te staan als de Arabische Lente, en het droeg bij aan de opkomst van bewegingen als #BlackLivesMatter en #MeToo. Twitter diende als megafoon voor rijke en machtige mensen, en als bindweefsel tussen wereldleiders en hun achterban. Tussen 2017 en 2021 zorgde het platform voor een dagelijkse stream of consciousness van een Amerikaans president, een digitaal dagboek waarin de hele wereld direct kon meelezen. Nieuws

verspreidde zich op Twitter zo snel dat de media-industrie permanent veranderde. Gedurende een groot deel van het bestaan van het bedrijf twijfelde niemand eraan: Twitter was absoluut de snelste manier om erachter te komen wat er op dit precieze moment in de wereld gebeurde.

Door dat alles kon Twitter ook in ongekende mate controleren wat er op de wereld gezegd werd, en het was die macht die Dorsey zo tegenstond en Musk ertoe bracht een fortuin uit te geven. Beide mannen zouden ondervinden dat voor scheidsrechter spelen in het werelddebat een ondankbare en onmogelijke taak was.

Op zakelijk gebied maakte Twitter zijn potentie echter niet waar. Jarenlang wist het alle ogen op zich gevestigd te houden zonder goed te weten hoe het munt moest slaan uit die aandacht. Weinig mensen beseffen hoe klein Twitter wel niet was in vergelijking met de andere belangrijke techbedrijven. Toen Musk in april 2022 het royale bedrag van vierenvertig miljard dollar neertelde, was Facebook 540 miljard waard – wat overigens de helft minder was dan zeven maanden eerder. Het moederbedrijf van Google, Alphabet, had een waarde van bijna anderhalf biljoen. Blijkbaar vertaalde invloed zich niet automatisch in geld.

In sommige opzichten had Jack Dorsey gelijk. Dat er moeilijk aan de verwachtingen van Wall Street te voldoen viel was onvermijdelijk. Twitter had hetzelfde soort ambities als bedrijven die tien keer zo groot waren, waardoor het ook met problemen van dat kaliber te maken kreeg, die met een fractie van de middelen opgelost moesten worden. Veel daarvan viel Dorsey aan te rekenen, die in totaal acht jaar lang CEO was geweest en vanaf het allereerste begin in de raad van bestuur zat. Toen hij in 2015 voor de tweede keer werd aangesteld als CEO, was Twitter op sterven na dood, en hij verdient erkenning voor het feit dat hij het bedrijf nieuw leven heeft weten in te blazen. Maar hoezeer hij zich ook beklaagde over Wall Street en de manier waarop Twitter was opgezet, het was een relatie die Dorsey zelf had helpen opbouwen. Bo-

vendien stelde het collega's teleur dat hun baas er nooit echt in geïnteresseerd leek om geld te verdienen. Het Wall Street-spel mag dan zwaar zijn, maar het wordt nog veel zwaarder als je met tegenzin meespeelt.

In die zin was het niet per se een slecht idee om Twitter in een privébedrijf te veranderen. Misschien dat Dorsey gewoon in zee is gegaan met de verkeerde miljardair. Nadat hij Musk had omschreven als 'de enige oplossing die ik vertrouw', begon het eigenlijk meteen al mis te gaan. Maandenlang kraakte Musk Twitter en het management in het openbaar keihard af, en vervolgens probeerde hij zich terug te trekken voordat de deal officieel inging. De warme en knusse bedrijfscultuur die Dorsey had helpen opbouwen werd door Musk in luttele weken om zeep geholpen, en de bescheiden maar stabiele advertentieverkoop ging uiteindelijk bijna over de kop. Musks belofte van 'maximaal vertrouwen en brede inclusiviteit' is nog steeds niet vervuld. Jason Goldman, een van de eerste Twitter-directeuren en -bestuurders, noemde Dorseys tweet over het 'licht van het bewustzijn' 'achteraf gezien een van de minst accurate tweets ooit'.⁶ In april 2023, een jaar nadat de Musk-deal getekend was, gaf Dorsey toe dat zijn verwachtingen niet waren uitgekomen. 'Het liep allemaal in de soep,' zei hij.⁷

Er is niet één enkele verklaring te geven voor Musks Twitter-overname. In feite speelden er meerdere factoren mee. In 2021 werd president Donald Trump permanent van het platform verbannen, een beslissing die Dorsey en zijn bedrijf nooit geheel te boven zouden komen. Het overtuigde critici ervan dat Twitter een van de belangrijkste vrijheden die er waren probeerde te ondermijnen: de vrijheid van meningsuiting. In de twee jaar voordat Musk zijn entree maakte, was Dorseys belangstelling bovendien geleidelijk verschoven naar andere zaken, zoals de cryptomunt bitcoin, zodat het wachten was tot iemand de macht kwam overnemen. En dan waren er nog de zakelijke resultaten van Twitter, die al jarenlang teleurstelden. Tegen de tijd dat Musk op de stoep stond,

was het bedrijf rijp voor een drastische koerswijziging.

Toen Dorseys opvolger, Parag Agrawal, kort na de bekendmaking van de Musk-deal door een werknemer gevraagd werd of de overname te vermijden was geweest, concludeerde hij dat Twitter te veel kansen had laten liggen. ‘Dat is toch zo, of niet?’ vroeg hij het voltallige personeel. ‘Als we vijf jaar terugkijken, hadden we Twitter dan nog beter kunnen maken dan het nu is? Hadden we het op technisch gebied sterker kunnen maken? Hadden we betere beslissingen over ons product kunnen nemen? Hadden we er meer mee kunnen verdienen? Hadden we meer vertrouwen kunnen opbouwen in ons beleid? Ja. We hadden de dingen anders en beter kunnen doen.’⁸

Niets is onvermijdelijk geweest. Het verhaal van Twitter is er een van misleiding, slechte beslissingen en misplaatst vertrouwen. Het is een verhaal van overmoed, wrok en naïviteit. Maar nog het allermeest is het een verhaal over een bedrijf dat nooit aan de verwachtingen heeft weten te voldoen, en over twee mannen die dat bedrijf richting een van de geïstudeerde deals hebben geleid die de Amerikaanse zakenwereld ooit heeft gezien.